VISUAL METHODS IN THE STUDY OF THE CONSTRUCTION OF SOCIAL REPRESENTATION

Olga Guțu

PhD Student, State University of Moldova

Abstract: Since the late 20th century, qualitative research has seen a rapid growth in visual research methods. This can be explained by the increasing role of the visual in our everyday life. This growth is also related to major changes taking place in various aspects of our lives. These changes come to challenge the subject to face multiple information, vast as interpretations, sometimes leading to the reinterpretation of some meanings of social phenomena. The given study is a theoretical reflection on visual methods. The work focuses on visual methods such as: drawing, visual media and photography, print media and online media as a means of qualitative research of social representations. Visual methods can be suitable tools in educating or rather in adjusting common knowledge about a certain social object. From the perspective of approaching this subject, we can deduce work techniques for the purpose of adjusting or partially correcting the elements susceptible to change within a social representation.

Keywords: Social representations, methods, interventions, movie, media, drawing, visual methods, qualitative research.

Teoria reprezentărilor sociale (TRS) se concentrează pe studierea formelor, conținuturilor și funcțiilor cunoștințelor comune partajate social. TRS este o teorie a cunoașterii sociale conform căreia oamenii folosesc reprezentările sociale pentru a se orienta în lumea materială și socială [2]. Încă de la începutul acestei teorii, Moscovici a recunoscut rolul vizualului în formarea cunoașterii sociale. Cu toate acestea, în cadrul acestei teorii particulare și în psihologia socială în general, materialele textuale au dominat cercetarea, iar utilizarea materialelor vizuale este încă relativ limitată [4]. În ciuda acestui fapt, au fost făcute contribuții influențe folosind elementele vizuale, de exemplu Miligram și Jodelet, 1976; De Rosa, 1987; De Rosa și Farr 2001; iar cercetările recente privind reprezentările vizuale au arătat un interes din în ce mai mare pentru metodele și materialele vizuale, de exemplu: Moloney, 2007; Howard, 2007; De Rosa, 2014; Hakokongas și Sakki, 2016; Hakokongas, 2017; Martikainen, 2020.

Încă de la sfârșitul secolului XX-lea, cercetarea calitativă a cunoscut o creștere rapidă a metodelor de cercetare vizuală [7], aspect poate fi explicat prin rolul din ce în ce mai mare al vizualului în viața de zi cu zi, ca exemplu, noile forme de social media [9]. De asemena, interesul poate fi explicat și prin modificările materiale, vizuale, emoționale, schimbări afective concretizate în științele sociale.

Materialele vizuale utilizate în scopuri de cercetare sunt diverse și includ *desene, fotografii, imagini de știri și medii vizuale*.

Reprezentările sociale nu sunt împărtășite în mod constant de toți membrii unei societăți, ceea ce îi diferențiază în mod clar de reprezentările colective durkheimiene. De fapt, societățile, grupurile de oameni și persoanele individuale au numeroase reprezentări sociale despre același obiect social [1, 2, 7]. Potrivit lui Moscovici, existența diferitelor reprezentări sociale formează o motivație centrală pentru interacțiune și comunicare: oamenii învață unii de

la alții și își doresc să cunoască punctele de vedere ale celuilalt. Semnificațiile multiple [2] și negocierea acelor semnificații evidențiază calitatea dinamică a reprezentării sociale, conceptualizată ca polifazie cognitivă [7].

Reprezentările sociale sunt construite din anumite puncte de vedere și, prin urmare, ele pot fi folosite pentru a promova interesele diferitelor grupuri de oameni. După cum Phoenix și colab. in 2017 au sugerat, reprezentările sociale pot fi un mijloc de a influența în mod deliberat oamenii și de a folosi puterea. Din acest motiv, metode de cercetare precum desenul sunt necesare pentru a recunoaște și a urmări reprezentările sociale hegemonice, polemice și emancipate.

Cercetări anterioare folosind mijloace vizuale în cadrul teoriei reprezentărilor sociale

Diverse materiale vizuale au fost utilizate în cercetarea RS, inclusiv fotografii [Sarrica și Brondi, 2020]; imagini furnizate de cărți, presă și alte forme de media tipărită [Hakokongas și Sakki, 2016; Martikainen, 2019; Sakki, 2010]; caricaturi politice [Moloney, 2007]; meme de internet [Hakokongas et al., 2020]; și reclame [Salelless și Romain, 2014]. Deși sunt mai puțin frecvente, desenele create de participanți au fost folosite pentru studiul reprezentărilor sociale ale bolilor mintale [De Rosa, 1987], inteligenței [Raty și colab., 2012], rasismului [Howarth, 2007], educației [Martikainen, 2019, 2020], și locațiilor, cum ar fi orașul Paris [Milgram și Jodelet, 1976]. Toate aceste studii au folosit metoda desenului în procesul de obiectivare cu scopul de a face tangibile reprezentările sociale abstracte. În plus, imaginile au fost desenate individual, iar accentul s-a pus pe ontogeneză (cum se manifestă reprezentările sociale la nivel individual). Arruda [7] a susținut că desenele pot oferi informații mai aprofundate despre reprezentările sociale decât relatările verbale care prezintă „urme de elemente arhaice, utopice, mitice, fantastice și afective". În studiul său despre bolile mintale, De Rosa in 1987 le-a cerut participanților italieni să deseneze o imagine a unui nebun. Ea a observat că persoanele care sufereau de boli mintale erau asociate cu trăsături vizuale stigmatizante (cum ar fi coarnele) și că concepțiile asociate cu acestea puteau fi urmărite până la imaginile demonilor din picturile bisericii medievale. Prin urmare, prin metoda desenului, de Rosa a indicat influențele culturale adânc înrădăcinate în gândirea de bun simț a oamenilor moderni.

Potrivit lui Rose [9], metodele de cercetare vizuală se referă la o gamă largă de practici de cercetare care „folosesc materiale vizuale de un fel ca parte a procesului de generare a dovezilor pentru a explora întrebările de cercetare". Mai precis, metodele de cercetare vizuală includ atât abordări conduse de participanți, prin care participanții la cercetare produc date vizuale sau discută un subiect de cercetare facilitat de imagini, cât și abordări conduse de cercetător, prin care cercetătorii analizează diferite tipuri de materiale vizuale [Leavy, *apud* 8]. Indiferent de metoda de producție, imaginile vizuale pot fi studiate din trei perspective: producerea imaginii, imaginea în sine și percepția imaginii [Mitchell *apud* 9]. Recent, domeniul de aplicare al metodelor de cercetare vizuală s-a extins pentru a include și practici prin care imaginile vizuale sunt folosite pentru a exprima, elucida, rezuma și disemina rezultatele cercetării [Gameiro, Leavy, *apud* 7]. Potrivit lui Leavy in 2018 și Theron in 2012, metodele de cercetare vizuală sunt capabile atât să îmbogățească cercetarea bazată pe metode verbale, cât și să permită accesul la straturi de cunoștințe și experiență greu de exprimat în cuvinte. Unul dintre cele mai importante motive pentru aplicarea metodelor de cercetare vizuală e deoarece sa constatat că metodele vizuale abordează și atrag experiențele și emoții (tacite) ale participanților [Leavy, McNiff, *apud* 7], îi motivează să-și împărtășească experiențele și îi motivează să asculte experiențele colegilor participanți [7]. În plus, persoanelor care suferă de anxietăți sociale, precum și diverse grupuri marginalizate și vulnerabile, pot mai ușor să își exprime gândurile și experiențele vizuale decât verbale [5]Cercetările anterioare au constatat, de asemenea, că metodele de cercetare vizuală pot diminua implicarea cercetătorului și conceptele verbale ale acestuia, rupând astfel relația ierarhică dintre cercetători și participanți

pentru a oferi participanților mai mult control asupra situației cercetării [Leavy a*pud* 8, 5, Mannay *apud* 7]. Caracteristicile și beneficiile metodelor de cercetare vizuală în general se aplică și desenului ca metodă de producere a datelor.

Metode de cercetare vizuală

Vânzările de ziare tipărite au scăzut în ultimele decenii, în mare parte din cauza creșterii interesului pentru internet. În consecință, expunerea la știri prin intermediul rețelelor de socializare, în special Facebook (adică cea mai populară platformă socială, cu aproximativ 2,5 miliarde de utilizatori) este în creștere, iar majoritatea ziarelor tradiționale îl folosesc ca mijloc de diseminare a știrilor și de interacțiune cu publicul lor [Hille, Bakker *apud* 7].

Media online vizează publicul tânăr, format în principal din persoane sub 35 de ani [Newman, *apud* 3] care sunt obișnuiți să acceseze informații ușor, rapid și prin mai multe dispozitive (de exemplu, telefonul mobil, computerul și tableta digitală). În plus, rețelele sociale online le permit persoanelor să comenteze și să partajeze instantaneu știrile comunității lor virtuale. Prin urmare, publicul tind să fie mai activ în procesul de diseminare.

Presa scrisă și presa online a devenit o sursă de informare pentru elevi de toate vârstele. Accesibilitatea pentru sursele media din ultimii 10 ani necesită o schimbare de abordare cu privire la modul cum sunt percepute informațiile primite prin rețele sociale. Este imperios necesar ca elevii să dezvolte abilitățile de analiză și gândire critică față de mesajele transmise de media, capacitatea de a discerne între o informație veridică și manipulare, capacitatea de a lua decizii și de a acționa în cunoștință de cauză.

Prin canalele sale, media poate fi, însă, o „armă cu două tăișuri”:

a) Ca factor de progres, influența sa se reflectă în ridicarea calității și a standardelor culturale și sociale ale vieții.

b) Ca mijloc de dominare și manipulare, nu face decât să marginalizeze sau să diminueze răspunsul publicului la marile provocări ale realității de zi cu zi.

În absența unei educații pentru media ca sursă de autoeducare, fără o interpretare „obiectivă” a perceperii critice a informațiilor transmise prin media, aceste tehnologii nu vor face parte din potențialul vieții, ci din rutina acesteia.

Media vizuală se interpretează în primul rând folosind ceea ce văd oamenii, spre deosebire de mediile audio sau tactile. Acesta joacă un rol important în publicitate, artă, comunicare, educație, afaceri și inginerie. Media vizuală este folosită ca ajutor pentru învățare, cum ar fi prezentările și ghidurile de formare atât pentru copii cât și adulți. Tipurile de medii vizuale includ imagini digitale și imagini imprimate, fotografii, grafică, clipuri video, structuri arhitecturale și lucrări artistice.

Pe lângă *mediile* și opiniile diferite ale oamenilor, polifazia cognitivă poate rezulta și din reprezentări sociale care au stări diferite [7].

Reprezentările sociale dominante/superioare conceptualizează sisteme de idei, valori și norme care sunt în mare măsură împărtășite și acceptate în grup. Devierea de la norme și valori, transformă RS în RS polemice și emancipatorii, care conceptualizează idei, valori și norme împărtășite de grupuri mai mici de oameni. Acestea pot include puncte de vedere opuse reprezentărilor sociale hegemonice, idei și valori legate de grupuri minoritare de oameni sau idei noi și emergente care nu sunt împărtășite pe scară largă de public [7].

*Imaginile inductive***.** Cui Gu, Thanachart Lornklang, colaboratori ai Universității din Thailanda au realizat un studiu în 2021, pentru a studia eficacitatea cuvântului-imagine ca model inductiv (PWIM) și jocul teatral pentru procesul de învățare. Rezultatele experimentului au arătat că scorurile medii ale studenților la post-test au fost semnificativ îmbunătățite decât la pre-test, iar rezultatele chestionarului au arătat că participanții au fost foarte mulțumiți de învățarea limbii engleze prin model inductiv cu imagini, cu cuvinte și teatru pentru cititori. Rezultatele au indicat că învățarea limbii engleze prin modelul inductiv imagine-cuvânt și teatrul oferit cititorilor este o modalitate eficientă pentru îmbunătățirea rezultatelor învățării

vocabularului englez al subiecților, deoarece oferă suport vizual și oportunități pentru ei de a se angaja în îmbogățirea vocabularului.

Astfel putem presupune că utilizând această tehnică în cadrul studierii unei RS putem de asemenea aduna date utile și relevante în identificarea elementelor unei RS despre un anume obiect social. Această tehnică poate fi aplicată la diverse categorii de vârstă, adaptând imaginile conform criteriului necesar în raport cu vârsta subiecților.

Fotografiile pot oferi o reprezentare directă și precisă a oamenilor, locurilor, obiectelor și evenimentelor și este adesea folosită în prezentarea materialului textual. Fotografia rămâne a fi un mediu de impact pe întreaga planetă și care are capacitatea de a determina reacții sociale puternice și reforme politice. Prin prezentarea fotografiilor despre un obiect dorit, pot fi transmise idei, emoții, percepții. Din punct de vedere istoric, fotografia pare să fi fost folosită pentru a răspândi propagandă sau a arăta realitatea. Ministerul de propagandă al lui Goebbels a folosit fotografii pentru a menține controlul politic al naziștilor, în special în rândul tinerilor. Potrivit lui Brady, aparatul de fotografiat este „ochiul istoriei" [3], iar fotografia este, de asemenea, un instrument eficient pentru a arăta ceea ce nu se vede. Icoanele Holocaustului au puterea de a îngloba narațiunile complexe ale Shoahului [Stier *apud* 3]. O imagine stereotipă înfățișează un grup de oameni purtând uniforme cu dungi și stând în spatele sârmei ghimpate. Această fotografie condensează cruzimea lagărelor de concentrare. În cele din urmă, pictogramele sunt probabil cel mai relevant exemplu al legăturii dintre imagini și reprezentările sociale, acțiunile intenționate fiind bazate pe înțelegerea semnelor arbitrare. Imaginile tipice (adică înțelese ca cele mai bune reprezentări vizuale ale conceptelor verbale) pot avea un impact mai mare asupra memoriei pe termen scurt decât imaginile atipice [6]. Ele pot permite, de asemenea, o mai bună înțelegere a unui scenariu, în absența textului [6, Moliner *apud* 3]. Luate împreună, constatările de mai sus susțin ideea că imaginile pot transmite cunoștințe și convingeri de bun simț despre obiectele sociale și sunt capabile să le exprime într-un mod pe care oamenii le pot înțelege cu ușurință. O imagine poate fi asociată cu referentul ei datorită gradului de asemănare dintre ele, dar și pentru că oamenii au dobândit un sistem de interpretare și de a da sens imaginilor. Când Joffe și Haarhoff în anul 2002 au studiat RS a Ebola prin articole publicate în ziarele britanice, au găsit o interacțiune între mass-media și reprezentările laice ale Ebola: „Rolul mass-media în modelarea reprezentărilor laice nu constă numai în ceea ce este scris, ci și în pozele care apar alături de articol". Lucrarea lui Joffe a evidențiat, de asemenea, capacitatea materialului vizual de a evoca emoții.

Desenul se consideră o abordare practică și de prag scăzut a expresiei vizuale și a producerii de material de cercetare vizuală [5, Lyon, Turkmenoglu *apud* 7]. Prin „metodă cu prag scăzut", se face referire la faptul că desenul nu necesită abilități tehnice complexe sau o gamă largă de instrumente și materiale. În al doilea rând, desenul nu este utilizat în prezent la fel de mult ca fotografia în comunicarea vizuală [9] și, din acest motiv, desenul poate oferi o lentilă neobișnuită pentru vizualizarea vieții de zi cu zi și poate promova reflecția și conștientizarea problemelor și rutinelor de zi cu zi (Mannay , 2010, 2016). Iar în al treilea rând, deși cercetătorii au fost mult mai puțin înclinați să folosească desenul cu adulții decât cu tinerii și copiii [7], desenul este o metodă incluzivă, potrivită pentru cercetările efectuate în rândul diverselor grupuri de persoane de diferite vârste, iar aspectul angajării corporale inclus în desen poate oferi acces la straturi încorporate de reprezentări sociale [7]. Și nu în ultimul rând, cu excepția lucrărilor unor autori precum De Rosa (2014) și Martikainen (2019a, 2020), caracteristicile și calitățile desenului au fost puțin discutate în cercetarea reprezentărilor sociale. Putem spune că elaborarea desenului ca mijloc de exprimare vizuală va contribui la conștientizarea cercetătorilor cu privire la aplicabilitatea metodei în cercetarea reprezentărilor sociale.

În cadrul TRS, relaționăm desenul în principal cu procesul de obiectivare pentru exprimarea reprezentărilor sociale într-o formă vizuală [Hakokon, Sakki *apud* 7]. Pentru a

deveni conștienți de reprezentările sociale, avem nevoie de practici prin care valorile și ideile pe o anumită temă să poată fi materializate și făcute tangibile [2]. Desenul este o astfel de metodă.

Un exemplu de utilizare a desenului ca metodă au folosit Ratyet în 2012, unde ca scop a fost studierea RS ale inteligenței. Ei au cerut cadrelor didactice să deseneze o imagine a unei persoane inteligente. Sa identificat că conceptul de inteligență este legat de anumite caracteristici vizuale și obiecte fizice, cum ar fi ochelarii de vedere și cărțile. În plus, au găsit concepții de gen despre inteligență: în timp ce femeile inteligente erau adesea descrise ca profesori, bărbații inteligenți erau descriși ca profesori. Folosind un design de studiu similar, Martikainen [7] a cerut elevilor și profesorilor din învățământul secundar superior să deseneze o imagine a unui profesor tipic. Rezultatele au arătat că, în general, elevii îl considerau pe profesorul obișnuit ca fiind strict și plictisit, în timp ce profesorii îl descriu pe un profesor tipic ca pe un expert în *multitasking*. A devenit evident că reprezentările sociale ale cadrelor didactice ale elevilor s-au concentrat pe modul în care profesorii îi tratează pe elevi și comunică cu aceștia, în timp ce reprezentările sociale ale cadrelor didactice a profesorului au subliniat experiența bazată pe cunoștințe și o profesie provocatoare. Prin urmare, desenele au concretizat diferitele înțelegeri de bun simț dintre elevi și profesori. Aceste diferențe în reprezentările sociale pot cauza dificultăți în interacțiunile din mediul școlar.

În abordarea participativă, tangibilitatea vizuală a desenelor poate motiva și angaja participanții să reflecteze asupra gândurilor și experiențelor lor, permițând o înțelegere mai nuanțată a reprezentărilor sociale. Capacitatea desenului de a concretiza reprezentările sociale este deosebit de fructuoasă atunci când se studiază și se compară reprezentările sociale între grupuri sau oameni [7]. După cum a arătat Martikainen [7] desenele pot concretiza diferențele dintre reprezentările sociale care ar putea problematiza interacțiunea.

Prin urmare, nu privim desenul ca un proces liniar prin care grupul trece de la semnificațiile și imaginile mentale construite mental la exteriorizarea lor mecanică într-o formă vizuală. Mai degrabă, înțelegem desenul ca un proces evolutiv de construcție a sensului [5, 7] prin care actul desenului, materialele și instrumentele utilizate, precum și imaginea emergentă în sine:

— ca forme. a „gândirii vizuale” [7]

— contribuie la semnificația și conținutul desenului final [Mitchell *apud* 7; 9].

Potrivit lui Mannay (2010, 2016), desenul ca metodă de construcție a sensului poate face ca lucrurile familiare să pară nefamiliare, ceea ce ajută la recunoașterea modurilor obișnuite de a gândi și de a acționa [Kalampalikis, Haas *apud* 9]. Simultan, sistemele de idei, norme și valori – cu alte cuvinte, reprezentările sociale [2] – menținând gândirea și comportamentul obișnuit devin ținte observabile ale reflecției critice.

Fluctuația dintre mental și vizual conferă desenului dimensiuni emergente, iar rezultatul desenului nu poate fi pe deplin cunoscut dinainte [Bullen et al.; Knight et al., Lyon *apud* 11]. Calitatea evolutivă a desenului face din acesta un forum prin care straturi tacite și ascunse de reprezentări sociale pot deveni exprimabile [7]. Prin urmare, desenul poate crea posibilități de articulare a reprezentărilor sociale naturalizate dincolo de conștientizarea conștientă a sertarilor [4].

Desenul nu trebuie să fie o procedură individuală. De exemplu, Knight și alți cercetători în 2015 au aplicat o metodă de desen participativ cu copiii și tinerii ca mijloc de împărtășire a experiențelor și de construire a înțelegerii inter-generaționale între copii, tineri și cercetătorii înșiși. Metoda lor a inclus atât desenul, cât și vorbitul despre desene și au observat cum „acțiunea de a desena” împreună cu alții poate face vizibile ideile, gândurile și teoretizările, precum și aspecte ale experiențelor și istoriei lor diverse” și cum „desenele au devenit uneori

un instrument de mediere". pentru a sprijini înțelegerea ideilor colective din spatele imaginilor" [Knight et al., *apud* 7]

Rogers în 2008, la rândul său, a dezvoltat o abordare a *desenului dialogic* prin care cercetătorul se apropie de participanții la cercetare ca o formă de conversație folosind mijloace vizuale de exprimare. Desenul dialogic urmărește construirea de experiențe comune și semnificație contributivă și, prin urmare, procesul de adunare este la fel de important ca rezultatul.

În această abordare, desenul apare ca o formă participativă de gândire vizuală prin care grupurile negociază nu numai semnificațiile, ci și rolurile și relațiile lor folosind mijloace vizuale. Prin urmare, desenul dialogic include reflecția asupra subiectului, ideile și experiențele proprii ale grupului despre subiect, relația dintre grup cu alte grupuri și ideile și experiențele pe care le exprimă. În abordarea participativă, desenul este o practică socială prin care se construiește cunoștințele [7]. Desenele create individual pot servi drept puncte de plecare pentru construirea în colaborare a sensului, participanții discutând și reflectând asupra gândurilor, experiențelor și emoțiilor generate de desenele realizate de alți participanți [7].

Desenul participativ poate fi aplicat fructuos în proiectele de dezvoltare comunitară, deoarece este o metodă de exprimare cu prag scăzut, care nu necesită abilități tehnice complexe și facilitează comunicarea între oameni din medii diferite [7;5]. Potrivit Literat, în 2013, desenul participativ este o modalitate incluzivă și interactivă de a rupe ierarhia dintre cercetători și participanți și de a oferi potențial de împuternicire personală și colectivă. În plus, desenul și reflecția asupra desenelor pot învăța participanții cum să înțeleagă lumea vizuală din jurul lor și să contribuie la dezvoltarea abilităților de alfabetizare vizuală [7].

Concluzii

În această lucrare am analizat metodele vizuale ca mijloc de producere a datelor și informațiilor utile în cercetare cum și când ar putea fi ele utile în studiul RS. Combinația de surse și metode facilitează accesul la o gamă largă de informații și, deoarece RS are aspect conceptual și iconic, combinația de metode ne permite să identificăm elementele posibile ale RS cercetate.

De asemenea, a fost argumentat utilitatea metodelor vizuale prin menționarea cercetărilor efectuate în ultimii ani utilizând tehnici vizuale. Metodele vizuale ca, desenul, fotografia, media online și media scrisă, imaginile inductive pot permite participarea a diverse grupuri de subiecți la cercetare îmbogățindu-ne astfel înțelegerea diversității reprezentărilor sociale și a relațiilor dintre concepțiile dominante, polemice și emancipate. În cele din urmă, tangibilitatea vizuală a desenelor, imaginilor poate ajuta la evidențierea diferențelor dintre ideile, valorile și normele subiecților care ar putea face dificilă interacțiunea socială

Notă: *Lucrarea a fost elaborată în cadrul proiectului „Bazele teoretice și metodologice ale asigurării activității psihologice în sistemul de învățământ general din perspectiva abordărilor societale contemporane". Cifrul: 20.80009.1606.10.*

BIBLIOGRAPHY

1. CAZACU D. *Reprezentarea socială a familiei*. Teză de doctorat. Chișinău. 2018
2. MOSCOVICI S. Fenomenul reprezentărilor sociale. În*: A. Neculau (ed.). Reprezentările sociale. Psihologia câmpului social*. Iaşi: Polirom, 1997. P. 15-75. ISBN 973-783-016-0.
3. CASTRECHINI A., POL E., VIDAL T. Social representation of environment: The role of photographs. In *International Journal of Social Psychology*. Volume 22, Barcelona. 2007. Pag. 267-277. https://doi.org/10.1174/021347407782194425

4. DE ROSA AS., FARR R. Icon and symbol: Two sides of the coin in the investigation of social representations. In: *Buschini F and Kalampalikis N (eds) Penser la vie, le social, la nature. Mélanges en hommage à Serge Moscovici.* Paris: Les Editions de la Maison des Sciences de l'Homme, pp.237–256. 2001.

5. LITERAT I. A pencil for your thoughts: participatory drawing as a visual research method with children and youth. *In International Journal of Qualitative Methods* 12(1), 2013. 84–98 pages.

6. LOPES DA SILVA A. F., COHEN G., GAYMARD S. Images and social representations of students identity and university experience. In *Papers on Social Representations* Volume 29, Issue 2, pages 12.1-12.23. 2020. Peer Reviewed Online Journal. ISSN 1021-5573

7. MARTIKAINEN J., HAKOKÖNGÄS E. Drawing as a method of researching social representations. In *Qualitative Research,* Vol. 0(0) Pag. 1–19 2022, https://journals.sagepub.com/home/qrj Doi 10.1177/14687941211065165

8. RAY L. Social theory, photography and the visual aesthetic of cultural modernity. In *Cultural Sociology* 2020, Vol. 14(2) pages 139 – 159. 2020 https//journals.sagepub.com/home/cus Doi: 10.1177/1749975520910589

9. ROSE G. Visual Methodologies: An introduction to the interpretation of visual materials. In *Sage.* London. 1-26 pages. 2016. ISBN 978-1-412921909

10. TSOUKALAS I. A Method for Studying Social Representations. In *Quality & Quantity*. Vol. 40. Pages 959–981. Sweden 2006. DOI 10.1007/s11135-005-5077-3

11. WALMSLEY C. Social Representations and the Study of Professional Practice Canada. *In International Journal of Qualitative Methods*. Vol 3 (4) December 2004 ttps://www.researchgate.net/publication/254400637